

შაბათი 19 ივნისი.

ფ ა ს ი 10 კ.

№ 38—1915

ბესიკი ცხოვრობდა მეფერამეტე საუკუნეში, ერეკლე II-სა და სოლომონის მეფობის დროს. ქართლ-კახეთიდან გაქვევებული, სოლომონ მეფემ დიდის პატივით მიიღო; გაგზავნა ახალციხეს, საიდანაც ბესიკ-

მა 60-დე ქართველი კათოლიკე გადაიყვანა ქუთაისს, რომელთაც აქ ვაქრობა გააჩადეს. ბოლო ხანს ბესიკი სოლომონმა დესპანად გაგზავნა რუსეთს. მისი ლექსები საუკეთესოდ გამოისცა სიტყვა კანზულმა საზამ.

ოსანი ბესიკი—ბესარიონ გაბაშვილი (1742—93) იველი ნახტიდან (ფ. ჭიჭინაძის „ქართ. სტამბის ისტ.“)

19 მანქანისთვე

როდემდის? ქართული თეატრისა და „ახალი კლუბის“ მესვეურთა ურთიერთ მიწერ-მოწერა კიდევ ერთხელ გვიმტკიცებს, რომ ქართული სცენა უპატრონოდაა მიტოვებული, რომ ჩვენს საზოგადო დაწესებულებათა სათავეში უმეტესად პირადი ჟინით ატაცებული, მოქანცული ანუ ეროვნულად ბეცი ხალხი სდგას..

..ერთი ჯგუფი მეორეს ებრძვის, ქართული თეატრი და მისი ქურუმნი-კი — მრავალწამებული ქართველი მსახიობნი შუა იქყლიტებიან...

ან როგორ შეიძლება იმათი იმედი ვიქონიოთ, რომელთა მარწმუნებელთა დიდი უმეტესობა მთელ დამეებს ლოტოსა და ბაკრაშია ცხვირ-ჩარგული, დროთი დრო უგემური ოპერეტებით ერთობა, თავის ბედს სინემატოგრაფის ტილოზე კითხულობს, საკუთარ მუცელს ჩასტირის და მთელი თვისი არსებით ქართველთა გადაგვარებას უწყობს ხელს..

სხვანაირადაც არ შეიძლება. როგორ იქნება ჩვენს წესზე ვაწირვინოთ იმათ, რომელთაც დედის ძუძუსთან ერთად უცხო კულტურით უსუნთქნიათ, უცხო ზნე-ჩვეულებანი შეუთვისნიათ და ქართველობას მხოლოდ გვარიდა შერჩენიათ...

გულითაც რომ უნდოდეთ, არ შეუძლიანთ.

ეს რომ შესძლებოდათ, ქართული ხელოვნების ტრაპეზს, იმ ტრაპეზს, სადაც ჩანთქა ქართველი მსახიობის მრავალ წელთა ნარუქი, და რომლის კვერღზედაც აღიზარდა „ახალი კლუბი“, ასე აბუჩად არ მოგპყრობდენ, თუნდა დრამ. საზ-ის გამოცობას „მორსგამჭვრეტელობა“ ვერ გამოეჩინა...

მაგრამ ასე სჯობია!.. ამ გარემოებამ კიდევ ერთხელ ნათელ ჰყო, რომ საქირია დროით ვიზრუნოთ საკუთარი ეროვნული თეატრის ასაშენებლად, თორემ მუდამ კარდაკარ ხომ არ უნდა იწანწალოს ჩვენმა მკლპომენამა და მისმა ქურუმმა, რომელმაც დაუფასებელი ღვაწლი შეიტანა ქართველთა გათვითცნობიერებაში...

როდემდის, როდემდის უნდა შევეყუროთ სხვას ხელში?!

მეფე და მისი მეზალე

(ძველი ზღაპარი *)

იყო და არა იყო რა, ღმერთის უკეთესი რალა იქნებოდა, იყო ერთი დიდებული მეფე, რომელსაც ჰქონდა ერთი მშვენიერი წალკოტი—ბალი.

მის ბალში მიფრინდა ერთი ბულბული, ბუდე გაიკეთა და კვერცხები დასდო.

გულ-გახეთქილი მეზალე მივარდა მეფესთან და შესჩივლა მწუხარებით:

— დიდებულო მეფევი!..

— „რა იყო, შვილო?“

— ერთი ბულბული მოფრინდა შენს ბალში, ვარდის რტოზე ბუდე გაიკეთა და კვერცხებიც დასდო!

— „არ შერჩება, შვილო, დამშვიდდი!“

როდესაც ბარტყები გამოჩიკა, კვალად მივიდა მეზალე და სევდიანად შესჩივლა მეფეს:

— დიდებულო მეფევი! ბარტყებიცა ჰყავს იმ ბულბულს.

— „არ შერჩება, შვილო, დამშვიდდი!“

მართლაც, არ გამოსულა დიდი დრო, ერთი გველი აცოცდა, ბუდეში რაც ბლარტები იყო, სულ გადაყლაპა. გაიქცა მეზალე მეფესთან და მოახსენა:

— დიდებულო მეფევი! როგორ მალე აღსრულდა შენი წინასწარმეტყველება!

— „როგორა, შვილო?“

— ის ბლარტები გველმა გადაუყლაპა!—

— „არც იმ გველს შერჩება!“

გაიარა რამოდენიმე დრომ და, როდესაც მეზალე ჰქთიბავდა ბალახს, ის გველი სათიბელათი შუაზე გადასხიპა. მეზალე საჩქაროდ გაიქცა მეფესთან და მოახსენა:

— „დიდებულო მეფევი! როგორ მალე შესრულდა შენი წინასწარმეტყველება.

— „როგორა, შვილო!“

— ის გველი მე შემომესხიპა თიბის დროს სათიბელათი.

*) ეს ზღ პარი ამოგვიწერა თავისი ძველი კრებულდან ერთმ, ჩვენმა ცნობილმა სასულიერო მოღვაწემ.

† მ. გ. საგინა

რუსეთის სახელგანთქმული მსახიობქალი, 15 წლისამ დაიწყო სცენაზე მოღვაწეობა, სამხ. თეატრში შევიდა და მალე რუსეთის სცენის მშენებელი შეიქმნა. საქართველოშიაც რამდენჯერმე ყოფილა. გარდ. 8 ენკ. დაბადებიდან 62 წლისა.

— „არც შენ შეგრჩება!“

გაიარა ცოტა დრომ და მებაღეს რალა-ცა უბედურება შეემთხვა, რისათვისაც იმავე მეფემ გადაუქრა მას სიკვდილით დასჯა.

მებაღემ ითხოვა მეფის ნახვა პირადად

— დიდებულო მეფევ! ორი სიტყვა მომისმინე და შემდეგ აღსრულდეს შენი ნებაო.

— „აბა მითხარი, რაც გაქვს სათქმელი.“

— დიდებულო მეფევ: აი რა მინდა მოგახსენო: ბუღბუღს არ შეგრჩა, შენს წალოკოტში ბუღე რომ გაიკეთა და შეიღები გამოჩიკა; ბლარტები გველმა გადაუყლაბა და ის გველი ხომ მე შემომსხსიბა.. ჩემი სიკვდილი, იცოდე მეფევ, არც შენ შეგრჩება. ქვეყნიერებაზე ვგრე მომდინარებულა, უსამართლოება საბოლოოდ არსად არ გამარჯვებულა და არავის შეჰრჩენია!

დიდ გულისხმიერებას მიეცა მეფე და შემდეგ დიდის ფიქრისა ბრძანა: „განთავისუფლეთ ეს მებაღე და მიჩუქებია მაგიათვის სიცოცხლე!“

რაკი მეფემ ბრძანა, განათავისუფლეს მებაღე.

მორწმუნე

მაყურებელი

ჩვენ შედარებით ბევრს ვწერთ თეატრზე, ხელოვნებაზე, მის მიმართულებაზე და სხვა.

და როდესაც ამაებზე ვწერთ, უსათუოდ მხედველობაში გვყავს (უნდა გვყავდეს მა-

ინც) მაყურებელი, მსმენელი, წამკითხველი. ერთის სიტყვით ის ადამიანი, რომელიც განიცდის ყურით თუ თვალით, გრძნობით თუ გონებით შენაქმს ხელოვნებისას.

ეს ასე უნდა იყოს, მაგრამ მე მგონია ძალიან ნაკლებ ვიცნობთ ჩვენს მკითხველებს, ჩვენს მსმენელებს და განსაკუთრებით ჩვენს მაყურებლებს.

მაყურებლები!

ვიცი, რომ ეს სიტყვა დღეს-დღეობით ცოტა სამარცხვინოა.

დღევანდელი კარგი თეატრი მაყურებლებს კი არა, მსმენლებს ითხოვს. მომსმენი სჭირდება.

მაყურებელს უკვე გაუჩნდა მისი საქმე— სინემატოგრაფი, ინიტომ, რომ ის, რაც მხოლოდ მაყურებელი იყო ანუ უკეთ სანახავი თეატრში, სინემატოგრაფმა ჩამოართვა მას. ჩამოართვა და უკეთესის ხელოვნებით, უფრო ფართოთ მიაწოდა მაყურებელს. ტილოზე დახატულ მთების ნაცვლად მან უჩვენა პირდაპირ მონზლანი, კარდონზე მოჩუქურთმებულ სვეტების ნაცვლად— პირდაპირ აკროპოლისი.

მხოლოდ თეატრს ვერ წაართვა მისი მთავარი „სული ცხოველი“, ძალა ბგერათა, შემოქმედებისა, ძალა სიტყვისა. ამას ერთგვარი მსმენელი უნდა და ეს მსმენელი ჰყავს სხვაგან თეატრს, ხოლო ჩვენში თეატრი მოითხოვს ამ მსმენელს.

ჩვენ კი ჩვენ მიერ დაწუნებული მაყურებელი გვყავს.

მხოლოდ მაინც საჭიროა ვიცოდეთ ვინ არის ეს მაყურებელი? ვისგან შესდგება? რა წრისაგან?

როგორც ხედავთ, ეს ძალიან რთული საკითხია. რადგან ეს უკვე შეეხება მთელ საქართველოს, მისი კულტურულ განვითარების ავლა-დიდებას, მისი განათლების საზომს.

და თუ ამას გავიგებთ კულტურის რომელ საფეხურზედა დგას დღეს საქართველო, იმ კულტურის, რომელიც სწამს ან სწამდა მაინც აქამომდე კაცობრიობის საუკეთესო ნაწილს! თუ ამას გავიგებთ, მაშინ ზემო-მოყვანილ კიბეაზედაც პასუხა მზად გვექნება.

მაგრამ სადა გვაქვს ამის სტატისტიკა? აქ ჩვენი სკოლებისა და მათი რაოდენობის ჩამოთვლა ცერ გვიშველის.

აქ უნდა მიღებულ იქმნას მხედველობაში, როგორც ეს სკოლები და იქ მოსწავლენი, აგრეთვე რუსეთისა და საზღვარ-გარეთის უმაღლეს სასწავლებელში მყოფნი, მათი ყოველ-წლიური კადრი, ჩვენი ჟურნალ-გაზეთობა, წიგნის გამომცემლობა, თეატრები, კულტურული დაწესებულებანი და... გათავდა. შეიძლება დამავიწყდა რამ, მაგრამ სხვა ბევრი აღარაფერი უნდა იყოს, სამწუხაროდ, ჩამოსათვლელი.

და აი ყველა ამათი სურათიც რომ გვექონდეს მაინც, მე მგონი, სინამდვილეს ვერ გავითვალისწინებთ. ეს იქმნება მხოლოდ დაახლოვებით.

დაახლოვებითად კი, მე მგონი, ყველა შეგნებულ ქართველს შეუძლიან თამამად სთქვას, რომ ჩვენი კულტურული საფეხური არაა მაინცადამაინც მაღალი.

მაშასადამე ამ საფეხურისა გვყავს თეატრის მაყურებელიც და როგორც სხვა სფეროში, ისე ამ მაყურებელთ შორისაც უმეტესობა მხოლოდ ისეთია, რომელსაც მხოლოდ წერა-კითხვა აქვს შესწავლილი ე. ი. ისეთი წერა კითხვა, რომ შეუძლიან დასწეროს კორესპონდენციაც კი, შეიძლება ლექი ი, თუნდა ღრამაც, მაგრამ მკოდნენი კი არა გვყავს (უმეტესობაში რასაკვირველია). აი ისინი, ვისაც რუსები грамотный-ს ეძახიან, ამ სიტყვის ფართო მნიშვნელობით.

მუშები, ნაქრები, იქა-აქ გლეხობა (განსაკუთრებით სოფლად), წვრილ მოხელეობა, წვრილივე მრეწველ-მოვაჭრები, ბოგანო ინტელიგენცია და მოსწავლე ახალგაზღვრება.

აი ჩვენი აუდიტორია.

კოტა უფრო ხორც-შესხმული ვაქრობა, საზოგადო თუ სახელმწიფო სამსახურში კოტა დიდ ადგილზე მყოფი ინტელიგენტები, თავდა-ახნაურობის ჯერ კიდევ გაუჭირვებელი ნაწილი—ესენი ხომ, როგორც ვიცით, არა სწყალობენ ქართულ თეატრს.

ესენი უფრო „საპარადოთ“ გამოიფინე-

ბიან ხოლმე: იუბილეებში, ბენეფიკებშიც ზოგჯერ და კიდევ რამ ესეთ „მიუცილებელ“ საღამო-წარმოდგენებზე.

მთლად გადაგვარებულებს ხომ სრულიად არ ვანგარიშობ, რომელთაც ხეირიანად არც კი იციან გვაქვს ქართულს ენზე ლიტერატურა და თეატრი თუ არა.

და აი, როგორც არა ერთხელ უთქვამთ, ხალხი, მისი უფრო შეგნებული ნაწილი დადის თეატრში, ის აზურებს ჩვენს სცენას.

რალა თქმა უნდა, რომ ამ მაყურებელთა შორისაც მოიპოვებინ სრულიად მომზადებულნი პიროვნებანი, მაგრამ უმეტესობა კი გემონება განუვითარებელია, გრძობა ქმეუთამაშებელი. ამიტომ მისი მოთხოვნილება თითქო პრიმიტიულია, მისი განცდა არა რთული, მაგრამ სწორედ აქ ხდება სასწაული: კარგად დადგმული, კარგად წარმოდგენილი პიესა, თუნდაც რთული იყოს მისი შინაარსი, მაღალ-ფარდოვანი მისი მეტყველება, მაინც აკმაყოფილებს ამ მაყურებელს და ეს არის კიდევ სანუგეშო.

ეს, ჩემის ფიქრით, მისი ზრდის მაჩვენებელია, მისი განვითარების დაწყებისა.

ხოლო როგორ ეტყევა იგი ამ თეატრს! ეს განსაკუთრებით უნდა ნახოთ პროვინციაში. ორშაურიანი, შაურიანი ბილეთი არასოდეს არა რჩება გაუყიდველი. ეს იმის მომასწავებელია, რომ მას სწყურია ცოდნის შეძენა. იგი იხრჩვება უცოდინარობაში და აი, სხვათა შორის, ეტანება თეატრსაც. გასავალი უნდა მოუძებნოს თავის საკეთილო ენერგიას.

შეიძლება ზოგიერთმა სთქვას—სად ცოდნა, სად თეატრი!

მაგრამ მე თეატრს არ მიწდა ჩამოვაშორო არც ერთი მისი თვისება, რომელიც კი მას ახლავს.

მე მიწდა, როგორც არა ერთხელ მითქვამს—თეატრი იყოს ერთსა და იმავე დროს სკოლა, ტანჯვა და საწყევ.

და მაღლობა ღმერთს, რომ ჩვენში ვერ გაიმარჯვა ფრანგულმა შეხედულებამ—თეატრი გასართობი დაწესებულებაა, ინტელიგენტ-ბურჟუას აშლილ ნერვების დამამშვიდე-

ბელი, ნელიად მოლიტინე, ტბილი ღიმილის მომგვრელიო.

სწორედ ეგ ხალხი, ჩვენი ხალხი თითქო ინსტიქტიურად გრძობს თეატრის მაღალკულტურულ მნიშვნელობას და აკი მიტომ ეპყრობა სათანადო მოკრძალებით, მიტომ ეტანება ეგრე ხალხისით.

ჩემის დაკვირვებით ნაკლებ შემიმჩნევია ამ ხალხში სასერიოდ მოსულეზა და თუ შემიმჩნევია—სულ სხვა წრისა, სხვა ელემენტების.

ამიტომაც ჩვენი თეატრი სწორედ ის დაწესებულება უნდა იყოს, რომელიც თავს უყრის ეგრე ჰარმონიულად ყველა სხვა ხელოვნების დარგს—მათერობას, ქანდაკებას, მუსიკას, პლასტიკას, ხელოვნურ სიტყვას და თან უნდა იყვეს მწვრთნელი და ამამღლებელი გონებისა და გრძობისა. ერთის სიტყვით ჩვენი თეატრი უნდა იყოს თეატრი ამ სიტყვის მაღალი მნიშვნელობით და სხვა არა რა. ესეთი მდგომარეობა კი, მე მკონი, სრულიად არ ამცირებს თეატრის მნიშვნელობას არც საზოგადოთ და არც ჩვენთვის საკუთრად.

ხოლო თუ ესეთი იქმნება ჩვენი თეატრი, მაშინ ნახეთ როგორ გაიზარდოს ჩვენი მაყურებელიც და როგორ ღირსი შეიქმნეს იმ სამაყო სახელწოდებისა, რომელიც დღეს თითქო სამარცხვინოდ არის მიჩნეული.

მე ეხლა ვამბობ სიტყვა „მაყურებელი“ზე. ჩვენ როდესაც ამ სიტყვას ვკილავთ და მსმენელი გვინდა მოვთხოვთ, გვინდა რომ რუსულად ვაზროვნებთ. „Зритель“ (მაცქერალი) და „Слушатель“ (მსმენელი).

რალა თქმა უნდა „Зритель“ ები (მაცქერალი) არ გვინდა, ან როგორც ზევით წამომცდა—სასერიოდ მოსულნი, სერიოზი ხალხი. აკი ამ გვარ ხალხს სერიოსის გ უჩნდა-მეთქი თავისი საქმე-სინემატოგრაფი, თუმცა იქ სიტყვა მაყურებელი შევიტანე. მაგრამ ასე იმიტომ მოვიქეცი, რომ თვთ სინემატოგრაფიც არ მიმიჩნია სასერიო რაჟედ: იმასაც თავისი მაყურებელი სჭირდება. რა ვუყოთ, რომ დღეს სინემატოგრაფში უფრო სასერიოდ დაიარებიან, საქმე თვით საგნის გამოყენება,

როგორ მოიხმარ, თორემ ევროპიელებმა ზოგან თვით თეატრიც კინალამ სასერიოდ აქციეს. ხომ არსებობს ლიტერატურაც „ბუნლვარული“.

მასადაამე ჩვენ უფრო რუსული „Слушатель“ (მსმენელი) გვებიანება ჩვენი თეატრისათვის, ე. ი. ისეთი კაცი, რომელმაც გაგვიგოს, მხოლოდ ერთი ამბავია—მარტო მსმენელიც არ უნდა გვსურდეს, თორემ მარტო შეგნებულ მსმენელს, მიუხედავათ იმისა, რომ ხელოვნება ძალიან უყვარს, ხომ მარტო ლექციებიც დააკეთაფილებს.

ჩვენ სწორედ ის გვინდა, რაც ასე სხარტათ გამართუქვამს ჩვენს ხალხს ერთს სიტყვაში—მაყურებელი.

ყურება, როგორც ვიცით, იზარება ცქერის ალაგასაც, მაგრამ ხომ გრძობთ, რომ ამ სიტყვაში სასმენელს რგნოსაც დიდადგილი აქვს დათმობილი. მასადაამე ქართველი მაყურებელი თვალთ რომ განიცდის, იმავე დროს ყურით ისმენს და ჩვენც სწორედ ეგეთი მომსვლელი გვინდა თეატრში: თვალთ ნახოს და გრძობა შეუთამაშდეს, ყურით ისმინოს და გონებაში მუშაობა უწყოს.

მამ დავსტოვოთ ჩვენი „მაყურებელი“ და ჩვენი თეატრის ამდღებით ვეცადნეთ მისი თვალის გახელა! (გრძობის გამრავალფერებას) მისი ყურის სიმახვილეს (გონების განვითარებას).

სტალინი
სტალინი იმისა იმეტი
ბონისე ნიკო სტალინი

გოგოთურ და აფშინა

(გაგრძელება იხ. „თ. ლ. ც.“ № 87)

დ) გოგოთურის უაღრესი კაცთმოყვარეობა. გოგოთური ტიპური წარმომადგენელია იმ ქართველ შთაფლთა, რომელთაც მტერთა შეტრა ჯებანე ცხოვრების დროს შეეწინათ. გოგოთური დარბაზი აღამაჩია, დად ბუნებოვანია, რჩეული გვამა. მან ეს დაამტკიცა აფშინასთან შეხვედრას ქაშის აფშინა უბნებს მას იანადის ჯურას გოგოთური ფიქრობს საწელებად ეჩვენოს, ეხვეწოს, თავა იმდაბ-

ბელოს, რათა შეიტყოს, თუ რას უზამს ნაცვ-
და... გოგოთური ეგედრება:

„თუ მართლა აფშინაი ხარ,
იარაღთ რადა მყრი ძმისაო,
უიარაღო გამიშო,
ხათრი არა გაქვს ღვთისაო?!
სუ, თუ ღმერთი გწამს, აფშინავ,
სირცხვილს ნუ მაქმევ, ძმობასა,
ქულ-მოხდილს ქვეყნად ნუ მავლებ,
პირში ნუ მიმცემ გამობასა.

კაცი ხარ სახელოვანი,
რად მიწევ აგრე მტრობასა?!

მაგრამ ვერა გაწეო რა გოგოთურმა, აფშინამ
არ შეისმინა მისი სვეწნა და წართვა იარაღი
და ცხენი... ასლს კი ველარ მითმინა და, ვა-
ყას სიტყვით:

„ხელი გაავლო აფშინას,
დადვა, დაბეგვა ძალიან,
გადაფითრებულს აფშინას
სატირლად აღარ სტალიან,
მაგრა შაკონა ბეჩავი,
ისე დაავლო გზაზედა...“

გოგოთურმა თავის მხრით წართვა ფარი,
ჩაჩქანი, სმალი და ცხენი...

შეკრული აფშინა გულის ხმაში ჩავარდა
და თითქოს შეინანა თვისი შეცდობა. შეტი
რათა გზა ქვინდა? ეუბნება გოგოთურს:

„გაქებდენ, კარგი ყოფილხარ,
კარგი გქონია მარჯვენა,
ფიც-ვერცხლი ვსქამოთ, გოგოთურ,
ჩემნი იარაღნი მომცენა,
მრცხვენია, ამას რომ ვამბობ,
მიძმე და მომეც აბჯარი,
თუ არა, ბევრად მირჩვენავ,
რო გულში ჩამცე ხანჯარი.“

აფშინა ეხვეწება გოგოთურს დასდგან ძმობის
ფიცის, რადგან ეს წესი იყო მთიელთა
შორის. მართლაც გოგოთურმა განთავისუფლდა
აფშინა და სიკვდილის ნაცვლად დაუბრუნა უფვე-
ლივე წართმეული. ამით გამართეს ნადიმი, დაიწ-
ვეს ბრყის სმა, დალოცეს ერთმანეთი და მერე
ერთმანეთს ძმობა შეფიცეს ანუ ფიც-ვერცხლი
სქამეს.

„აფშინამ ხანჯრის ბუნისა (ტარისა)
ვერცხლი ირავში ჩათაღა,

ორთავ დალიეს ერთადა,
ორთავემ ყანწი დასცალა,
იფიცნეს. ახლა ძმანია,
ვით ერთი ღვდის შვილები...
ახლა უმღერეს ზედაცა
ერთურთს სიმღერა ტკბილები,
მერე წავიდნენ ცალ-ცაკე
თავთავის გზაზე გმირები.“

რა მომსახლეა სურათია ყოფილი მტრების
ერთობისა! რა ხასიათის კეთილშობილებითაა
დაჯილდოებული გოგოთური! კურთხეულ იყოს
ის მიწა, სადაც ის იშვა ქებულ-დიდებული ის
დედა, რომლის ძუძუსაც სწოვდა... აღარ გსურთ
გონებდამ განიშორეთ გოგოთურის ზნეობრივი
მიმზიდველობა და მზად ხართ ატაროთ მისი
სახე კუბოს ფიცრამდის... სანამ წანართმევს
დაუბრუნებდა აფშინას, გოგოთურმა გაქციეს
იგი იმის გამო, რომ თავისი სსეულის სიძლიე-
რეს ის ხმარობს ძმის დასანაგრავად, რომ და-
დის ცუდ გზით და მით არცხვენს გმირის სა-
ხელს... აფშინამ არ იცის და ან განძკას არ
უნდა იცოდეს გმირის ნამდვილი საგანი, მისი
სანატრიონი... გოგოთური ეუბნება განზე
მოსულს აფშინას:

„რას დაძრწი, რას დაეთრევი,
შე უნამუსო ფაფხურა,
რო წისქვილებში მსუნავი,
ქურდი, ქოფაკი, შიფ-ყურა?
გშიოდა, რატუ არ მითხარ,
გაქმევდი, გაგაძღებდი...
შენ გიცარცვია, ვინაცა
საბრალო არის ბეჩავი,
თვის ღღეში ომ-უნახველი,
ღიატო ნალახის მხვეტავი...“

გოგოთურს სიარტევილად მიანჩნია ატარებ-
დეს მტარცავი გმირის იარაღს... აფშინას ეუბ-
ნება:

„ამე შენ იარაღნი რად მინდან,
სიმრუდის გზაზე ნავალი?

სუფტკმელი გმირი აძლევს აფშინას უფვე-
ფერს, რაც წართვა და თანაც შებოჭავს მას
ძლიერ და სწიში ფიცით:

„აბა აბჯარი, ცხენიცა,
წადი, მშვიდობით ვლილია;
სადაც შენი სიტყვა ბიჭობა“

მის თავეს დახეობენ და სუფრასთან შეგდენ უგელანს: გატეხული არიან. შესტყვერის აზო-
ლონს და კოტეს და ვერ მიმხვდარან რა
შესდეს. (გატეხული) რა ამბავია, ბატონე-
ბო! რა მოხდა?

აპოლო. (აღუგებულად გასუთს მიუშვებს) აი, ბატონო გენატე, ამ გახეთის რედაქტორი ეს ბრძანდება. (კოტეს უჩვენებს) და წიკითხეთ რა მარჯალიტებია მოთავსებული ამ გახეთში ჩემს შესახებ. ვილაც სალახანა კიკოლიკა თავზე ლაფს მისხავს. მე ვთხოვ ბატონ კოტეს შემატყობინოს ვინ ბრძანდება ეს კიკოლიკა; რომ შესაფერი პასუხი გავსცე. (გახტე გამოაჩინებს გასუთს და აფაღიერებს. დანარჩენები ამშვიდებენ აზოლონს და კოტეს. სალომე შიშით შესტყვერის აზოლონს და ვერ გაუბედნია რამე უთხრას)

კოტე. თუ პასუხის გაცემა გინდათ, ბატონო აპოლონ, გაეცით, განა ვინ გეტყვით უარს, გნებავთ ნახევარ გახეთს დ გითმობთ. ამისთვის რა საპირობა იცოდეთ ავტორის გინაობა?

აპოლო. (შეტე აღუგებულად) იმის პასუხის საჯალბანავად მცალია?! მე ვიცი როგორ პასუხს ვავეცემ მას. გამომდგარა ვილაც ოხერი და იდინს ლალატს მწამებს?! (გიბრძვის) განა რა ვსთქვი ისეთი გიორგი?

გიორგი. (უფიქრანობს) არაფერი, საიმისო არაფერი გითქვამს.

სალო. (წამოადგება და ესვრება) დამშვიდდი, შევილო, სირცხვილია!

აპოლო. (ძალათ მოამშორებს) მომშორდი თავიდან, რა შენი საქმეა. (წინ წაიწევს. კოტეს) თქვენ უთუოდ უნდა მითხრათ ვინ არის ის ვაჭბატონი?

კოტე (შტატივად) ვე მე არ შემიძლია. ვე ჩემი ზნეობის წინააღმდეგი იქნება.

აპოლო. ის კი ზნეობა არის, რომ ასე გამლანძღეს თქვენ გახეთში? განა რა ვსთქვი ისეთი?

კოტე (დამშვიდებით) ჩემო აპოლონ, შეუტდომელი რომის პაპი არ არის, ერთი ალიღულია მღვდელსაც შესტყველო, ხომ გაგიგონიათ, შეიძლება თქვენც მოგივიდეთ რაიმე შეტდომი, ეს გასაკვირალი არ არის.

აპოლო. (შეტე აღუგებულად) მაშ თქვენც იმ წერილის აზრისა ხართ?

კოტე (შტატივად) ცხადია, რაკი ჩემს გახეთში მოვათავსე, თუ მთლად არა, ნაწილში მაინც.

აპოლო. (ცხტახებს, მუშტებს იქნებს, უგირას) მაშ თქვენი ყოფილა ის წერილი, თქვენი? (შიწევს)

კოტე (ამაყად) თუნდაც ასე იყოს. ყოველ შემთხვევაში პასუხისმგებელი მე ვარ.

აპოლო. (უგირას) მაშ თქვენა ხართ, თქვენი?! (უგებ გადმოსტება სტოლიდან და ეტემა კოტეს თმში, უგელანი გაშეშდება, ისე მოულოდნელად მოხდება უგელაფერი. გამოათრევს და უმწეადად სტევენ ერთმანეთს. უგელაფერი ხირევ-დაირევს. ქალება წივიან, სინასტული წაუგა და თებრა და შელანო ოთასში გაიყვანენ. სალომე სერთუკის კალთაში ებდაუტება აზოლონს და კარბისკენ ეწევა. სერთუკის ნახევარი კალთა მთეხვებს და სალომე დაეცემა. ფიცხლავ წამოსტება, საშინლად იდრიკება და კაჭკაბით ისევ დაუბდაუტება აზოლონს. დანარჩენები ამშვიდებენ. გაშეკლებს დროს ეტნატე წაიქტევა, საშინლად გაბნახდება და უგირას, პოლონ რეგორც იქნება გააშეკლებენ. აზოლონ კარბისკენ მიქვავს სალომეს, დანარჩენები კოტეს ამშვიდებენ)

კოტე (ბრაზი ახრჩობს. მუშტის ქნევით) დამ ცა შე წუბაკო, შე სალახანავ, იქ გამცემ პასუხს, დ მზაჩით ხელში, იქ, ტრიალ მინდორზე.

აპოლო. (შწანე დიმიდით) მობრძანდი, მობრძანდი, თუ გინდ ზარბაზნით, მზათ ვარ, მზად! შე რეტიანი!

სალო. (ეწევა კარბისკენ) წავიდეთ შევილო, წავიდეთ!

გენ. (შიაყის ქედს, ზადტოს და ჯახს. უგირას) დაიკარგე, დარკარგე. შე მხეცო, გაუზრდელი. ოჯახი შემორცხვინე, თავზე ლაპი დამასხი დაიკარგე! აღარ გინილოს ჩემმა თვალებმა.

აპოლო. (მთბრუნდება და უგირას) შენც შეგარცხვინოს და შენი ოჯახიც (კიდევ დანარჩენ უგირას, მაგრამ სალომეს ძალთ გაქვავს)

ქ. იხეთო

(გაგრძელება იქნება)

ლეჩხუმის წინამძღოლი

ბოლანდელი წინანდელი
† თავ. იასონ დავ. გელოვანი
(ორმოცის შესრულების გამო)

ჩემს გამზრდელს—იასონ გელოვანს

ნუგეზად მყავდი ღღემდე ცოცხალი,
 აწ დამრჩა შენი ცივი ს მარი,
 ღღემდე ვამბობდი შენს საღმრთოძელოს,
 ეხლა დავიწყე შესანდობარი!
 ჩემს ღაწვზე ცრემლი არვის უნახავს,
 გულს წვეთდა თვალით დაბრუნებული,
 მხოლოდ მას შემდეგ ვსტირი ყველას წინ,
 რაც შენ წვალგებით დალიე სული!
 ვით არ ვიტყვი! ჩემის ცხოვრების
 იყავ საუნჯე და განძი ღიდი,
 შენ მიმშვენიებდი სიყმაწვილს წლებს,
 იმედებს ჩემსას თან და თან ზრდიდი!
 შენ იყავ ჩემი სულის მშვიდობა,
 სიყვარულის და სიკეთის წყარო,
 სამღვთო სიტყვები: „ღედა და მამა“,
 შენთან დავმარხე, დაუვიწყარო!

რ. ლეჩხუმელი

ორმოცი დღის წინად, 12 აგვისტოს ქუთაისში კარდაიცვალა ლეჩხუმის მახრის თავად-ახნაურთა წინამძღოლი იასონ დავითის ძე გელოვანი. განსვენებულს მსხდის გაფრქვის დროს პატარა დანით ხელის გაჭრა და სისხლის მოწამვლის გამო პატარა კრილობის

მსხვერპლი გახდა. იასონი 70 წლის შიღვეული მახურცი იყო, მაგრამ უკანასკნელ ღღემდე მხნე და ჭანსადი. როცა მის ცხედართან გუგუდით-ქუდი სტიროდა, მისმა ამხანაგმა თავადმა დიმიტრი უიფიანმა ჭკითინით უთხრა: „მომჯადობელი ადამიანი დაგვეკარგე, უსწავლელი იყავ, მაგრამ შენის საუბრით ნასწავლებს ჭხიბლაგდი, ღარიბი იყავ, მაგრამ მდიდრებს მუდამ მდიდარი ეტანე, რაჭა-ლეჩხუმს არ გასცილებიხარ, მაგრამ ამას არც ერთი შენი მნახველი არ დაეკრებოდა.“

მართლაც განსვენებული ერთობა თავისებური კაცი იყო. მისებური მომხიბლავობით იშვიათად თუ ვისმეს აწილდებენ ბუნება. ერთობ მიმხიბველს კარგეული შეხედულებით და ფრთხილ ტკბილს მოსაუბრეს შეუდარებელი ხსოვნისა ქონდა. იგი შირდაშირ წყარო იყო ჩვენს ლიტერატურაში ჭარბად უცნობი, მაგრამ ისე კი ჩვენში მრავლად განხეულ იგავ აჩვენებს და მოსწრებული სიტუაციისა კრებაზე თუ კერძო საუბრის დროს მას მოწვევდა აუარებელი შედარება ამ იგავ-არ კებისა და მოსწრებული სიტუაციებიდან, და მუდამ ისე საინტერესოა, რომ მსმენელი მოხიბლული რჩება. ზედმიწევნით ქონდა შესწავლილი საღმრთო წერილი და საკრთოდ ჩვენი ძველი მწერლობა. ბევრი მისი უცნობი არც კი დაიჭერებს, რომ განსვენებულმა ბიბლიის ერთობ ბევრი ადგილი, მთელი სახარება, დავითის ფსალმუნა, ვეფხისტყაოსანი, მოურავიანი, ჩახრუხაძისა, შავთელის, არჩაილის და შეფე თემურჩაძის ნაწერები მთლად ზეპირად იცოდა. როგორც თითონ ამბობდა, მას-

ჯარის-კაცი
ივ. ზ. იმედაშვილი
ტყველ წყევანილი გერმანიის ფრონტზე.

ჯარის-კაცი
კ. თ. ლობჯანიძე
გერმანიის ფრონტზე დაჭრილი 9 აგვ.

წავლენები მას არა დროს არა ჰქონდა, წიგნის კითხვა თურმე უუვარდა და შთელი თავისი ცოდნა აქედან გამოიტანა.

ჩვენში რომ დიდკაცებს უძახიან, ამ ბოლო ხანებში იასონი მათ შორის ერთი პირველთაგანი იყო, და ეველას ვინც კი რაიმეზე მიმართავდა, დაუხარებდად შეელოდა. ისე უბრალო და თავისიანი შესხედრა იცოდა, რომ მასთან არას დროს კაცი თავს უხერხულ მდგომარეობაში იკრძნობდა და გული უოველთვის მიიწევდა მის წინაშე გადასაშლელად. როგორც თავადი, იგი თავის ინტერესებს არ დალატობდა, მაგრამ გლეხებთან მუდამ ჭკვიანური, წინ დახედული დამოკიდებულება ქონდა. ბატონ-უმობის გაჟქმების შემდეგ დარჩენილი დროებითი ფაქტობულობა მის გლეხების მტრად ავიდებოდა შიშნდა. ამიტომ ემბებისაჲნ ნაწილი მიწებისა მიიღო და, ორიოდეს გარდა, იმ თავითვე განთავისუფლდა. 1905 წ. განმთავისუფლებელმა მოძრაობამ იასონის უფროსი, 28 წლის ვაჟი შამში შეიწირა. იგი, როგორც პირველი მსხვერპლი, ხაფხვა დიდის ამბით დაიტოვა და დასაშინა. ეს გარემოება ფრთხვარ შემართებელ ხიდად დარჩა იასონსა და გლეხებს შორის. საერთოდ იასონთან გლეხები იმდენად დაშამი აყენებ, რომ ხშირად უბრალო, მსხლის ფასად სადიტად რამეზე წაიყვანდენ და შთელ დაწესებულებებს ჩამოარჩინებდენ. თუ კი ერთხელვე რაიმე საქმეს თავს გამოადებდა, შემდეგ იმას რთავდ უნდა დასჯდომოდა; გაიტანდა. ბევრს გაუგვირდებო კიდევ, იქნება არც კი დაიჯერონ, მაგრამ შეშინდ ვამბობ სრულ ჭეშარიტებას, რომ შთელს ჯენხუში ქვედა ხვანეთით არ იქნებოდა სულ 50 გლეხი, რომ იასონს არ იცნობოდა. დიდი უმეტესობის იცოდა სახლი და აჯახური მდგომარეობად. ხშირად ერთი წლის შემდეგ გაიგებდა, რომ რომელიმე გლეხს ვინმე მოუგვდა, უთუოდ მონახულებდა ჭირისუფალს და რთიმი ანუტეშებდა. რწაირად მიანდა იგი გლეხებს, შეათხველი გაიგებს შემდეგიდან: ერთი თავისი მამული, ეგრედ წოდებული „ჯოშხა“, მან თავის სიცოხლეშივე მისცა შვილსა და რძალს. ამ უკანასკნელთა სასახლოდ უნდა ვთქვა; რომ მამულში მომუშავე გლეხებს ერთობ ნდობით და კარგად ექცევიან, ზოგჯერ იასონი საუფადუ-

რობდა კიდევ ამის გამო. გლეხები ასაღვარდები არიან, თავადების არაფრად მოყვარულნი და ჩემი კარგი შეგობრები. უოველთვის როცა ვკითხვავდი: რასთან გერჩიათ თუ შეილთან გირჩეუნათ თქო“ მიპასუხებდენ: „იასონის ხელი“ ში გვერჩია, მაშინ ჯობდოდა. რომ გლეხებს განსვენებული იასონი უუვარდათ, აქედანაც ჩანს, რომ მის კუბოსთან 3000 გლეხზე მეტმა მოყარა თავი და ერთიც არ დარჩენილა რომ არ ეტირას.

უკანასკნელი 10 წლის განმავლობაში მანც იასონი ძალიან თვალუერს აღეწებდა და ძალიან დაინტერესებული იყო ჩვენებური საზოგადო საქმეებით. თავად-აზნაურების თუ სხვა კრებებს ქუთაისში არ აკლდებოდა და უოველთვის დიდ უურადლებას იტყვევდა თავისი მიუღკომლობით და შედარებით სადი მსჯელობით. როგორც ზევითა ვსთქვი (ძველი დროის კაცი იყო, კლასიკური ცოდნა მას არ ქონდა, მაგრამ საამდროო კითხვებზე ისეთ საუბარს დაგიწებდათ, რომ აღტაცებაში მოხვიდოდით. გავლენა და ნდობობა ჩვენებური კაცის პირობაზე იასონს დიდი ჰქონდა, მაგრამ შევირალა კაცი არ იყო და ეს ნაკლებად ჩანდა. მას მეგობრობდა, სხვათა შორის, პრინცი ოლდენბურგელი, რომელმაც ამ ბოლოს კავკასიის ფრანკონისთვის ნ სანიტარული ტრანსპორტის შედგენა მიანდო თ. იანოს.

განსვენებული თავად-აზნაურთა წინამძღოლად თითქმის 20 წ. მსახურობდა. როგორც ეველას მოეხსენება, სამხედრო საკრებულებებში, სხადც თავად-აზნაურთა წინამძღოლნი თავმჯდომარეობენ ჯარის კაცების სამხედრო ბეკარაზე გაწვევის დროს, დიდი ცოდვები ტრიალებს, შევიცი ისეთი სოფლის საზოგადოებები, სხადც საგლეხო ყრილობაზე განაჩენებიც კი შეადგინეს: რქრთაში აღარ გავიდოთ, თორემ ამოვარდითო“. ჯენხუში ამ მხრივ სრული წესიერება იყო და უბრალო საუვედურს თუ გაიგონებდით, ეს უთუთ კუდაზიკა აზნაურის ან თავადისკან: რმარშდს რომ მოენდომებია, ჩემი შვილის მაგიერ ვაძახს აკრევიებდა თაყსო“.

უკანასკნელ წუთებში ჰხედავდით სასიკვდილო სარტეულზე დაღებულს მომჯადოებელ-მოხიბლავი სახის მოხუცს, რომელიც სიცოცხლე-

აკითვალნი

(დასასრული. იხ. „თ.“ და ც. 35—36)

† ნინო აბაშიძის ასული

ქიათურის დრამ. წრის წევრი—სცენის მოყვარე, სცენაზე გამოვიდა 4წ-ს წინად. ერთგულად ემსახურებოდა და თვალსაჩინო ამაგიც დასდო. თავი მოიკლა 24 აგვის. სოფ. ქალაში, რამაც გული დასწყვიტა მის ამხანაგთ—სცენის მუშაკთ.

მისუსტეულის კი არა, საშინელი სისუსთოთ გაღვიძებული გრძნობით ეთხრობებოდა და უგუჯენს დაკარგული საბედისწერო სიტუცია: „მშვიდობითა“-ის მაგიერად ტკბილი სიყვარულიანი დიმილით ეთხრობოდა თავისიანებს.

აგადმეათეს უფველ დღე ნახულაბდენ ქუთაისის გუბერნატორი ბ. ზატუღაფო, ეპისკოპოსი გიორგი, ბეერი ნაცნობ-მეგობარი, ხალხი და სხვათა შორის, ღებხუმიდან განკებ სახსაყად ჩამოსული გლეხებიც.

საკათედრო ტაძარში განსვენებულს გრძნობიერი სიტუცია უთხრა ეპისკოპოსმა გიორგიმ, შემდეგ იგი ქუთაისიდან ღებხუმისაკენ შირს გააღიდა მთელმა ქუთაისის სასოკადობებმ, გუბერნატორისა და ეპისკოპოსის თანა დასწრებით. საფოსტო სადგურ ნამახვანამდე ცხედანს აჭეუა 40-ზე მეტი ეტლი გზა და გზა ს. მექვენაბს, ქორენიბს, ტვიშს, ღვიბის, ადხანას და ჭილეებს ცხედანს უხვდებოდა ათასობით ხალხი და უველა გულდათუთქული სტიროდა. სამწუხაროდ მე ხელთ არა მაქვს, არც ვინაობა ვიცი ზოგის, თორემ ზოგიერთების საურადადებო სიტუცეებსაც მოვიყვანდი.

გასვენების დღეს სოფელ ახალჭადას 4000 კაცზე მეტმა მოიყარა თავი და მწარე გლოვით დასამარეს კაცი, რომელიც ჩვენში საერთოდ მნიშვნელაფანი იყო და კერძოდ ღებხუმში-გიველასზე უფრო დიდი და უფრო კარგი. აქაც გრძნობიერი სიტუცებით გამოეთხრევენ სტუდენტები ასათინი, გაბიანი, მღვდელი მარტვიანი, ჭევიშის სასოკადობის გლეხების წარმომადგენელი და სს.

6—ელი

სულიერად და ხორციელად დატანჯული რასულა თავისს სახლ-კარს მიადგა, თავისს ძველს ქოხს, სადაც თავისი ერთად-ერთი დაცოლშვილებული ვაჟიშვილი ეგულებოდა. მაგრამ აქაც გასწირა ბედმა და აღარ აცალა სიაშით დაელია სიცოცხლის დღენი. მისვლის დღეს რასულას ველარ ეცნო ერთი თავისი ზაქთაგანი, რომელიც ძალზე გასუტე-ბულიყო და ეკითხა შვილისათვის:—ეს ვისი ზაქი შესულა ჩვენს საქონელში, რა მშვენიერია, ძალზე სუქანი და ფიცხიო. მეორე დღეს ზაქი მკვდარი ენახათ ბავში.

ეს ამბავი გლვასავით გავარდა მთელს სოფელში და შეიძრწუნა მრავალნი. ჯერ რასულას დაბრუნება სრულიად არ ეპიტნავა სოფელს და მერე გაიგეს თუ არა ზაქის ამბავი, ყველანი ამბობდნენ და გაბოროტდნენ. აღარ იცოდნენ რა ექნათ, როგორ მოველოთ საქმესათვის. სოფელი ცრუმორწმუნეობის ქსელში გაეხვია და ცდილობდა რასულას ბრძკვალეებისაგან თავის დახსნას. რასულის სახლის ახლოს გამვლელი ცხენს და საქონელს წინდაწმ ნვე ნეხვით ან ლაფით მისვრიდნენ, თუ რასაკვირელია საქონელი კარგი შესახედავი იყო და ისე გაატარებდნენ ხოლომე, რომ რასულას თვალი არ ეცა. სოფელში თანდათან მოუხშირეს რასულაზე ლაპარკს, საკმა-

ზორუხიკი

ალ. ივ. თვარელიძე

ოსმალეეთის საზღვარზე დაჭრილი. წარდგენილია ჟილდოზე—ანა მეოთხე და სტანისლავა მესამე ხარისხზე.

რისი იყო მისი გავლა სოფელში, რომ მეორე დღესვე დაეწყოთ ლაპარაკი.

— ამა და ამა ცხენს, ხარს, კამენს, ბაეშვს, რასულამ გუშინ თვალი სცა და მოკვდა ან ავად გახდა, — ერთი სიტყვით ვასაკი რამე უბედურობა დაემართებოდა, რასულის ავ თვალს აწერდა.

ბევრი იწვრილეს, ბევრი იკითხეს სოფელელებმა რა უყოთ, რა ნაირად უშველოთ საქმესო და ბოლოს ერთმა სხვაგნით მოსულმა ჰაჯიმ ასე ასწავლა: — როცა პარასკევს დღეს რასულა მეჩეთში მოვიდეს, ნამაზის გათავების შემდეგ დაიჭირეთ და ყველამ სათითათოდ ჩაფურთხევით პირში და შესძახეთ — შეგიტყუებოდა ნამუსი და კაცობა შე ეშმაკის კერძოვო და ამის შემდეგ მის თვალს მნიშვნელობა და ძალა დაეკარგებო.

პარასკევი დღეა. მეჩეთი პირამდის სავსეა ხალხით, ავი თვალის დასაგმობად დიდძალ ხალხს მოუყრია თავი. გათავდა ნამაზი, ხალხი მეჩეთიდან ფეხს არ იცვლის, ავი თვალის პატრონს დაეძებს გაფაციცებით, მაგრამ იგი არც სხად სჩანს. მეზობლებმა სთქვეს რასულა გუშინა და დღეს არსადა სჩანდა.

ტყუილად უცდიდა ხალხი, არც შემდეგ გამოჩენილა სადმე რასულა. ერთნი ამბობდნენ მექას წავიდა ცოდვების მოსაწინააღმდეგო, საქმის ახლო მკოდენი კი გაიძახოდნენ შორს სხვა სოფელში გადაიკარგა დროებითაო, რათა შერცხვენისა და შეურაცხყოფისაგან თავი ეხსნაო.

სოფელმა კი ჯერ-ჯერობით თავისუფლად ამოისუნთქა.

ზ. ედილი

სისოცხლე მსურდა

სიცოცხლე მსურდა წყნარადა, გული კი არა სცხრებოდა, ბნელ წყვილითა დაბურულს მზის სხივი მენატრებოდა. ბედშავთ სიკეთის ძებნაში ბასრი ეკლები მხვდებოდა, მიგნით ნაკოლი წყლულისგან სისხლი ღვართქაფად მსკდებოდა,

მე მაინც წინ მივიწვედი, მუხლი არაფრით დრკებოდა, მტერი მე მსჯიდა — მე მასა, ბრძოლაში სული სტკებოდა. უკმეხობასა ვებრძოდი, იგიც ფეხ და ფეხ მყვებოდა, უმზერდი მოძმეს მონად ქმნილს, გულსა ლახვარი მხვდებოდა. იმათ შველასა ვლამობდი, გული იმათთვის კვდებოდა, ჩემი ყვირილი, ყიჟინი, ცა და მ წისა სწვდებოდა. სიკვდილსა გვანდა სიცოცხლე, ფეხზე არაყინ დგებოდა, ვითარც სანთელი ცეცხლისგან, ხორცი ჯავრასგან დნებოდა. გულიც იმისთვის შფოთავდა, შფოთავდა — აღარ ცხრებოდა; ბრძოლის ქარცეცხლში დაქანცულს მოსარჩლე მენატრებოდა.

გ. შინატხელი

შეპითხვა-პასუხი*) ეშის მადლობა

ბაქოს 1-ელ გემნაზიიდან ი.ჯიშკარიანისაგან მომივიდა შემდეგი შეკითხვა:

„პატივცემულო ბ.ნო მოსე, ბავშობისას გამოგონია იმერეთში სიტყვა „ეში“, „ეშის მადლობა“ „ეშს ფვიცაგ“. შეიძლება ვცდებოდე. შარშან ამ ხასიათის სიტყვების გადაბმას წავაწყდი ერთ-ერთ ძველ ენაში. ძალიან მინდა გავიგო თქვენი აზრი ამ სიტყვის შესახებ, არის თუ არა ქართულ ენაში სიტყვა „ეში“, ეშის ფიცი და თუ არის, რა დროის ნაშთია, აქვს თუ არა ფესვი ამ ფიცს უფველეს ხალხის სჯულის რწმენაში. ვიცი, თქვენი შრომებიდან, რა სიყვარულთ ეკიდებით ყოველნაირ ცოდნას და ამის გამო გავბედე თქვენი დაკითხვა.“

შეკითხვა ძალიან საყურადღებოა.

აქამდის მე ვიტყვი ფიცილი მზით (ზისმა)

*) ვებტლავთ ამ წერილს და ამასთანავე ვაცხადებთ, რომ თუ ვისმეს მოეპოება ძნელად გაპარკვევი ტერმინი, ცნება, შემოგვეკითხოს და თუ ჩვენ სათანალოთ ვერ განვმარტავთ, შეკითხვას მაინც დავბეჭდავთ შემდეგი თაობის საყურადღებოდ.

რად,

წყლით (წყლისმა), ცით (ცისმა), მარილით (მარილისმა), ხარის ქედით, ღვითით (ღვითისმა) სჯულით (სჯულისმა) და ახლა ამას ემატება ეშისმაც, ეგების იფოს კიდევ სხვა ფიცილებიც. ამგვარს ფიცილებს ჩვენ გადავუყვართ იმ თვალუწვდენელ დროში, როდესაც წმინდით ხალხებს და მათ შორის ქართველებსაც დმურთებად მიაჩნდათ თითქმის უფველი ქმინილება ზესკნელებისა და ქვესკნელების (ანიმისტური ხანა).

გერ ვიტყვი, რომ ეში იფოს წმინდა ქართული სიტყვაა. უფველ შემთხვევაში ჩუბინა-შვიდს, ქართულ სიტყვების უხვად გამნაწილებელს სომეხთა, სპარსთა და ანბათა შორის, არ აღუნიშნავს, თუ ვის და ვის ეკუთვნის ჩვენი ეში. მაგრამ თუნდაც იგი სხვა ენებშიაც არსებობდეს მაინც ეს იმის მომხსენებლად არ ჩაითვლება, რომ იგი უსათუთ ნასესხი ლექსი იფოს... ეგების მას ქქონდეს ნათესაობა სიტყვებთან სხვი (შხვი), შუქი და ეშისანი ნიშნავდეს სხიოსანს, ხალა ეში... სხივს („ე“ მოძრაობა ჩვენს ენაში. შუადრე: ენა — მეგრ. ნინა, სვან. ნინ; ეკალი — მეგრ. კალი, ეში — შვი (2 ნუსტ. 9, 21; ანავი სოლომონისა წარვიდა თარშით სავსე თქროთა და ვერცხლთა და შვითა ნილომასათა.„ იხ ნუსხები № 51 (შუა მავიერ ეში-სა), № 570 — შვი № 646 შვი).

კომინტის ამბობს ოდისეაში (XII, I), რომ არგონაოსნები მივიდნენ კუნძულ აიას (კოლხიდას), საცა ანაოს სცნობდნენ და ადგილი ეთსისა (მთიების, ტისკრის), საცა ქელიოსი (მზე) ამოდისო. ხალა დიდდორ სიცილიელი იხსენიებს თვით მზის ტაძარს, რომელიც იმყოფებოდა ზღვის შირას დარომელშიაღ შეფარებული ზეთის ქალი შედვა მიემსრო არგონაოსნებს. ძნელია მტკიცება. მაგრამ გვინდების თქმა, იმ ეასის და მზის ტაძრის ნაშთი ხომ არ არის ისტორიული დროის კლარჯეთის საუდარი ეაში? ქართველები ხომ, მართლაც, ტისკრის ანუ მთების შირველ სხივებს თაყუანს სცემდნენ: მირიანმა და ნინომ შირველი ჭვარი აღმართეს მცხეთის შირდაშირ მადლა აღზიდულ გორაკზე, რათა მცხეთელებს ამომავალი მზის

სხივების შავიერ თაყუანი ეცათ სხენებულ ჭვრისათვის.

უფველ შემთხვევისათვის, ბ-ნ ი. ჯიშაკაიანას მიერ აღძრული კითხვა ფრად საკულისხმიერია. „ეშის შადლა“, „ეშის ვიცილება“ ნუ თუ დიდის უმწიკველ სხივი, შუქი ითვლება შვენიერების დმურთის გამაზიარებლად საქართველოში, ამ ძველადანვე შვენიერების თაბუღად მიხნეულს ქვეყანაში?

მ. ჯანაშვილი

ტოტის მოგზაურობა

როდესაც ტოტის სიმშლით ჰარაქათი გამოელია და იგრძნო, თუ კიდევ რამოდენიმე დღეს გავჩერდი სოფელში, ფეხებსაც გავქიმავე და განვისვენებ წიადსა შინა აბრამისასო, მიაფურთხა თავის ნახევრად დანგრეულ ქოხს, და ქალაქისაკენ გაეგზავრა ლუკმა-პურის საშოვნელად. მახლობელ სადგურზე ნახა ქალაქისაკენ მიმავალი მატარებელი და ვაგონის სახურავზე აკოცდა, რათა უფასოდ ჩასულიყო ქალაქს. არ გასულა ერთი წუთი, რომ კიბებზე ამოვიდა ხმტოიანი რუსი (მატარებელი სახვედრო იყო).

- Ты куды залъзъ!..
- ვავიარჯოს დმერთმა, ჩემო რუსო!
- Слъзай!..
- ვცხოვროვ ისთე, რავარც შეეფერება ახლანდელ დროს.
- Слъзай, тебѣ говорятъ.
- რუსმა წაატანა ხელი ტოტის და შეაჯანჯგალა.

— პასტოი, რუსო. ქართული არ იცი შენ?... იმე, იმე! მეტინა, ბოშო, კისერი!.. „ია, რუსო, სიმინდი ანიატ“. „ზღეს“ კუპ (მუცელზე უჩვენებს) ცარიელია. ჩემი ცოლი კახანია „პომერ“, ჩემი შვილებიც „პომერ“... იმე, დამაცადე, ბოშო, გითხრი ჩემი გაქრვება! „ია“ კამა „ხოჩიმ“... მშია, ბოშო. კამა მინდა ასთე ამ... ამ... (პირით აჩვენებს).

— Ты еще, пожалуй, кусаться будешь.

*) „მა“, „მანი“ თითქო უღრის ბერძნულ საფიცილო „მა“-ს: „მა თუს თუს“ — ვფიცავ დმერთებს.

ამ სიტყვებით რუსმა კიბგზე ჩამოაგორიალა ჩვენი ტოტია.

— Ну, и авъри же эти кавказцы!

ამით გათავდა ტოტიას მოგზაურობა.

გუგუული

ქართული სახეობა

სახალხო სახლში სახ. წარმოდგენების მმართველ წრეს თითქო აღთქმა დაუდგია, ხალხი მხოლოდ უცხო პიესებით ჰკვებოს და ხშირად ისეთი პიესებით, რომლებიც სახალხო სახლის მრეგლის უმეტესობას ამოტყნარებინებს. გასულ შაბათს დასდგეს „ვილჰელმ ჰენშელი“ ალ. იმედაშვილის მონაწილეობით, რეჟისორ კ. შათირიშვილის სახელგანთქნულად უნდა ითქვას, რომ პიესამ საუცხოვოდ ჩაიარა. ალ. იმედაშვილის მიერ დიდის ოსტატობით გაპირავენებული ჰენშელი სუტხვო ხატებაა. დამსახურებული სცენის მოყვარე ნ. გოცირიძე აცინებდა მაყურებელთ, კარგადაც ასრულებდა თვის როლს, მაგრამ მისგან უფრო მეტს მოვიტხოვთ. ბოლო სცენაში დრამატის სიძლიერე თითქო ვერ შეეგნო და „ეკიმი ხომ არ იქნება საჭირო“ ისე სთქვა, თითქო — „ეტლს ხომ არ იწებებთო“. პატივცემული მოღვაწე-მსახიობი ერთნაირობას უნდა ვრიდოს, თორემ კარგი არ არის, როცა ყოველ როლში მხოლოდ „ჩვენს ნიკოსა“ ვცნობთ. ელ. ციმაკურიძე (ანნა) რადენათაც პირველ სამ მოქმედებაში იყო ბუნებრივი, იმდენად მოისუსტებდა უკანასკნელ სცენაში. პიერეტამ ცქრიალა და სიცოცხლით სრული, საუცხოვო სურათი შექქნა, მ. ჭიაურელი პატარა ებრაელის როლში უსიტყვოდ მეტყველებდა, ყოველი მისი მიმოხვრა, ღიმი, გამოხედვა — უმაღლესი მხატვრობა იყო, — მხოლოდ გამოთქმის, აქცენტის მთლიანობა ვერ დაიცვა, გ. ანაშვილი — იდეალური მეჯინიბე-ლოთია. გინდოდან თვალმოუშორებელი გეცქირნათ. ვ. ნინიძემაც სრული სახიერება გვიჩვენა. სამწუხაროდ პირველ მოქმედებას ვერ მივუსწარით და ვერაფერს ვიტყვით. წარმოდგენა გვიან გათავდა. კიდევ ერთხელ მოვაგონებთ სახ. თეატრის მესვეურთ, რომ მშრომელ ხალხს უფრო აღრე ჰმართებს სახლში დაბრუნება დასასვენებლად.

უსამართო

სახალხო სახლის აშენება კარდენახში ჯერ ისევე 1912 წ. განიზრახეს. ამ მიზნით იმევე წელს გაიმართა პირველი წარმოდგენა („ბაიუში“). სცენის მოყვარეთა უმრავლესობა თითქმის პირველად გამოვიდა სცენაზე და მათი მოღვაწეობაც ამ ხნიდან იწყება პირველმა წარმოდგენამ საყურადღებოდ ჩაიარა და სცენის მოყვარეთ სახელი მოუხვეჭა, ამის შემდეგ ხშირად იმართებოდა წარმოდგენა-სალამოები, მაგრამ სამკითხველს დაქვეითების გამო, შეგროვილი ფული გადაეცემოდა ხალხმ მოკითხველს, რომლის თაოსნობითაც შექმნილ იქნა კარგა მხარდელი ადგილი. სამკითხველს უნუგეგმო მდგომარეობამ თითქოს ჩაქლა სახალხო სახლის აშენების სურვილი.

ამა 1915 წ. გამართულ წარმოდგენის შემოსავალიც (69 მ.) სამკითხველს გადაეცა, ამ წარმოდგენის შემდეგ სცენის მოყვარეთ ხელახლა აღძვრათ სურვილი სახალხო სახლის აშენებისა, წარმოდგენის გამართვაც განიზრახეს, მაგრამ რაკი პატივცემულ თინათინ ფორაქიშვილისამ გამართა „წარმოდგენა-სალამო“ აპარლები და ქართულ დამწვარ თეატრის სასარგებლოდ სცენის მოყვარეთ თავისი განზრახვა შესცვალეს, და ქ-ნ თ. ფორაქიშვილისას სთხოვეს შემოსავლის ნაწილი კარდენახის სახალხო სახლის თანხად გადაებულიყო ქ-ნ თ. ფორაქიშვილის დაუღალავემ წრომამ და უხვმა შემოწირულებამ „წარმოდგენა-სალამოს“ შესძინა წმინდა შემოსავალი 330 მ. (რომელიც იშვიათია სოფლად) ხოლო ამის მესამედი — 108 მ. 40კ. სცენის მოყვარეთ გადაეცა სახალხო სახლის ასაგებ თანხად

ვიმედოვნებთ, რომ სახალხო სახლის აგების განზრახვა საქმედ იქცევა, მით უმეტეს, რომ წარმოდგენაზე დამსწრე მახიობქალმა ქ-ნ ელო ანდრონიკაშვილმა სურვილი გამოსთქვა ამ საქმეს გაუძღვეს. და, იმედია, უანგარო შრომასაც მ იღებს თავის სამშობლო სოფლის საკეთილდღედ.

კარდენახში

ს. ზალახთაშვილი 15 აგვ. ადგილობრივ სკოლის დარბაზში სტ. მიხეილ ტყავაძის მეთაურობით სცენის მოყვარებმა უფასოდ წარმოდგინეს ა. ცაგარლის „ქართველი დედა“. ხალხი ბლომად დაესწრო. წარმოდგენის დაწყებამდე მ. ტყავაძემ ხალხს განუმარტა პიესის შინაარსი, თეატრის აღმზრდელობითი მნიშვნელობა და აგრედვე ის, თუ სხვა ქვეყნებში როგორ ვეპრობიან ამ ხელოვნების უწიდე სტაძარს.

წარმოდგენამ ძალიან მწყობრად ჩაიარა. მონაწილეობდნენ: ს. კუპრაშვილი (მარინე), ა. კაპანაძე (ლეილა), ლ. ყიფიანი (ფატმან), ა. სუჯაძე (უსუფ ფაშა), კ. პატარიძე (სულეიმან-ბეგ და ლუარსაბი), ელ. პატარიძე (ომარ-ხან), პ. ყიფიანი (პაპუა), მ. ტყავაძე (განტანგ), ს. ჭირაქაძე (ბეჟან) და გ. დარახველიძე (ქაიხოსრო) დიდი მადლობის ღირსია სტ. მ. ტყავაძე, რომელიც სოფლის გათვითცნობიერებისთვის არაფერს ზოგავს...

სუქური

დ. შვირილაში ქართ მსახიობთა ამხანაგობის საზაფხულო სეზონი, რომელსაც ხელმძღვანელობდა ბ-ნი ვ. ურუშაძე, 23 აგვ. დასრულდა. ბ. ურუშაძის შრომის მოყვარეობით კვირაში ს.მ წარმოდგენა იდგმოდან. ესწრებოდა უმთავრესად ინტელიგენცია და მოსწავლეი ახალ-გაზობდა. ს.მწუხაროდ ხელ-მისაწვდომი არ იყო დემოკრატიისათვის. ასეც იქნება,

სანამ წარმოდგენები ადგილობრივ საკრებულო დარბაზში გაიმართება. სულ გაიმართა 17 წარმოდგენა, აქედან მხოლოდ რამდენიმე პაესა იყო ახალი; სამწუხაროდ ურუშაძემ გვერდი ვერ აუქცია ძველ „ისტორიულ“ და ფარსისებურ პიესებს, რომლებიც ჯერ ერთი ინტერესს მოკლებულია, და მეორეც ის არის უბედურება, რომ მათი („სამშობლო“ „და-ძმა“ და სხვ.) დადგმა პატარა სცენებზე პირ და პირ კარიკატურულ სახეს ღებულობს. ალბად ჩვენს მსახიობთ ეზარებათ, რომ ახალი პიესების დადგმას გაურბიან და ძველი პიესებით უმასპინძლებიან საზოგადოებას.

ჩინებულად იყო დადგმული შემდეგი პიესები. „დღენი ჩვენი ცხოვრებისა“ „კედაგოგები“, „საბედისწერო დამრჩა“ „უღანაშაულად დასჯილი“ „ზღვასთან“ და „ცემბრელი“. ამხანაგობაში ირიცხებოდნენ: ქნინ-მარო ი მდივანი, დლობერიძე, სცენის მოყვარე ქალი ხუნდაძე; ბ-ნი: ვ. არაბიძე, ვ. ბარველი, სანდალიძე, ვ. ურუშაძე, ალ. ყალბეგიშვილი.

მონაწილეთა შესახებ არ გავაგრძელებთ სიტყვას, — ყვირილის საზოგადოებისათვის ესენი საკმაოდ ცნობილი არიან, — მხოლოდ რამოდენიმედ გვინდა აღვნიშნოთ მ-ნ ალ. ყალბეგიშვილის ხელოვნება. ათი-თორმეტი წელიწადია, ეს მსახიობი ჩვენს სცენაზე მუშაობს. ამ ხნის განმავლობაში იგი საკმაოდ გაიზარდა ნიჭით და დღეს ნამდვილ რეალისტ მსახიობად მოგვევლინა.

ჩვენს სცენაზე მას განსაკუთრებული ალავი უჭირავს, როგორც ინტელიგენტ მსახიობს... ყალბეგიშვილის თამაშში მაყურებელი ხედავს არა წინ და წინვე მომზადებულ აქტიორს, არამედ ადამიანის სულის იღუმალ მოძრაობის თან და თანობით ამხსნელ-განმმარტებელს, არც ერთი ყალბი ნაბიჯი, არც ერთი ზედმეტი ხელის ქნევა, ანუ სულიერი მღელვარების გაპომხატავი უთავბოლო ხვნეშა და ქშენა. ასეთ სიყალბეს რომ ვეღარ ვგუებთა დღევანდელი სცენა, სჩანს ეს ღრმთა აქვს შეგნებული პატივცემული მსახიობს. მხოლოდ ბ-ნ ყალბეგიშვილს ვურჩევდით ისტორიულ პიესებში ნუ იკისრებს ისეთი როლის თამაშს, რომლებიც ხელს შეუშლიან და ძალას დაატანენ მისი თამაშის ბუნებრივ სვლას.

ო. ბ.

სოფ. საკთიშალაში (გარე კახეთი) 22 აგვ. ადგილობრივ სცენის მოყვარეთა წარმოდგენამ („კოხში“ ივ. გომართლისა და „ადეკატი მელაძე“ ივ. მაჩაბლისა) საშუალოდ ჩაიარა. მოისუსტებდა ქნი რომანოვეცი. ხოლო ქ-ნი დებს ბარძიმაშვილებს აკლდათ თავისუფალი მოძრაობა, კარგი იყო ბ-ნი წიგწივაძე (საჩინო), ოლინდ შე აფერი ტანისამოსი არ ეცვა. საჩინო სულ უკანასკნელი გლეხი და ასე მშვენივრად ჩაქმა დახურვას სიცოცხლეში ვერ ეღირსებოდა ასევე ითქმის შესახებ მწყემსისა, რომელსაც დაგლეჯილ ხოხაზე პრიალა („ლაკროვანი“) წაღები ეცვა.

უნდა ვიცოდეთ, რომ გრიმისა და ტანისამოსის შეუფერებლობა მსახიობის თამაშს ელფერს უკარგავს.

კარგი იყო ვოდვეილში ბ-ნი ი. თარალაშვილი, არა უშავდა რა სერგოს როლში ბ-ნს ბაღდადელს. ხალხი ნაკლებ დაესწრო, მიზეზი ადგილების სიძვირე იყო. მაყურებელთა შორის იყვნენ ადგილობრივი გერმანელი, რომელნიც დარბაისლურად ადევნებდნენ თვალ-ყურს ქართულ წარმოდგენას.

გოგლა პატარქეულელი

წ ვ რ ი ლ ი ა მ ბ ე ბ ი

◆ **ქართ. ღრამ. საზოგადოების** კრებაზე 14 ენკენ. აირჩიეს ვ. აბაშიძე, ალ. იმედაშვილი, ნ. გ. ქრთველიშვილი და გ. დ. ჟურული ქალაქის მოურავთან და თბილისის თეატრთა გამგეებთან მოსალაპარაკებლად, რომ ქართულ დასს რამდენიმე დღე დაეთმოს წარმოდგენების სამართავად. ნ ქრთველიშვილი უკვე იყო „საარტ. საზ. თეატრის“ გამგეობასთან და კვირაში ერთი დღე გამოსთხოვა.

◆ **ქარღინაში სახალხო სახლის** ასაშენებლად თანხის შედგენას შეუდგნენ.

◆ **ახალგაზრდა მოსანება კიქანა ფხაში-** ღრამ დასწერა ახლი ლირიკული პოემა „უამის ზღაპარი“. როგორც წამკითხველთ გადმოგვცეს, პოემა საყურადღებოა.

დ. ყვირილაში ქართ. მსახიობთა ამხანაგობის სეზონი დასრულდა.

◆ **ქართ. კულტურის მოყვარულთა** საზოგადოებამ მოაწყო საკუთარი ბინა კანცელარიითურ (საზოგადოების თავმჯდომარის გ. ყორღანისთან, სასამართლოს ქ. № 26). რადგან დ. კასრაძემ მოუცულობის გამო უარი სთქვა, მდივანდ არჩეულ კიქანა „ახალი ქართლის“ ნარედაქტორალი დ. კარიჭაშვილი, საქმის მწარმოებელად — მგოსანი გ. ქუჩიშვილი. საზ-ბის ბინა საუტხოვოდაა მოწყობილი.

◆ **მოღვაწეთა აზარაკის** აშენება გადასწყვიტა ქართ. კულ. მოყვარულთა საზოგადო კრებამ 12 ენკენ. აგარაკი აშენდება წალვერში, ვაჟა-ფშაველას სახელზე. საქმის თაოსნობა მიენდო მ. მურმანიშვილს.

◆ **ახალი პიესები დასწერას** 1) დ. კობალმა „ორი სიკვდილი“, დრ. ეტ. 1 მოქ.; 2) გრ. მაკვათიანმა — „ახალი მსხვერპლი“, დრ. 4 მოქ.; 3) ვასო ურუშაძემ — „მყუდრო ოჯახში“, კომ. 1 მოქ.

◆ **„მთის შვილის ვაჟა-ფხაველას სიმღერები“** კრიტიკული განხილვა იპ. ვართაგავასი, რომელიც ამას წინაღ შემოკლებით დაბეჭდილი იყო „განათლება“-ში და გასულ კვირას ქართ. კულტურის საზ-ს სხდომაზე წაიკითხა, ცალკე წიგნად იბეჭდება ქართ. კულტ. მოყვარეთა საზ-ის მიერ. წიგნის შემო-

სავალი ქართველ მოღვაწეთა აგარკის აშენებას მობარტება.

◆ „ქართული ხანაშის ისტორია“ (1827-1915), შედგ. ნ. კიკინაძის მიერ, იბეჭდება და მალე გასასყიდად გამოვა. წიგნში მოთავსებული იქნება ძველ ქართველ მოღვაწეთა 30-დე იშვიათი სურათი: სოლომონ ლიონ ძის, სოლოდუაშვილის, კიკნაძე ბერის, პატრი ნიკოლასი და სხვ.

◆ „ქუთაისის ღრამი. საზ.სა და მსახიობთა ერთი ჯგუფის შეთანხმებით ქუთაისში შესვლა დასი, შალვა დადიანის რეჟისტრობით. ქუთ. ღრამი. საზოგადოებამ აღუთქვა თეატრის შეღავათიან ფასად დაქირავება, დეკორაციებისა და ტრანსპორტების მიწოდება, ხოლო ამ თვითვე ფულითაც დაეხმარა წინასწარ ხარჯებისათვის. წარმოდგენები დაიწყო 1 ოქტ. რეპერტუარი უკვე შედგენილია, ამაში 21 პიესა ორიგინალურია.

◆ შალვა დადიანი თბილის ჩამოვიდა დასის შესადგენად.

◆ „ქუთაისის დასში, სხვათა შორის, მიწვეულნი არიან: მესხი, ა. შოთაძე, ს. ბეჟანიშვილი, პ. კორიშვილი, ი. ხარღალიშვილი და სხ.

◆ ორიგინალური პიესები 1) მ. ბოქორიშვილის „ნების ბრტყალებში“, 2) გრ. საქარაძის „მოსე მწერალი“ და 3) გრ. აბაკელიას „ქრისტიანობის განთავსებუ ანუ ადამიანი მხეცი“ შალვა დადიანს გადაეცა ქუთაისის სკენაზე დასადგმელად.

◆ ს. ა. ჯამბურაშვილი, სახალხო უნივერსიტეტის სექციის წევრად წამყვანი და ნაამდგარი მუშა, გარდაიცვალა.

◆ ახალგაზრდა მხატვრებს ალ. გრ. კიმაკურიძეს და ვ. სიღამონაშვილს განუზრახვეთ თბილისში მოაწყონ სამხატვრო სახელოსნო (სტუდია) მხატვრობის ცოდნის გასავრცელებლად. სწავლის ფასი ყველასათვის ხელ მისაწვდენი იქნება.

◆ ქართ. ისტ. ნაწარმოებთა დასურათბატება განუზრახვეთ მხატვრის ალ. გ. კიმაკურიძეს.

◆ ხარჭუნის კლუბში გაუფრთხილას ხსოვნას ალსანიშნავად ამ მოკლე ხანში სადამო გაიმართება.

წერილი რედაქციის მიმართ

ქ-ნო რედაქციას უმოწინაღობად გთხოვთ თქვენი პატრიოტულ ჟურნ. „თეატრი და ცხოვრება“-ს საშუალებით ნება გვიბოძათ უდრეკისი მადლობა გამოუცხადოთ ქ-ნ თინათინ ფორაქაშვილისას და თ. გ. ვაჩიძეს, რამეთუ სოფ. კარდენახში 5 აგვ. გაწართულ წარმადგენსა-დამოს შემოსავლიდან კარდენახის სტენის მოყვარეთა წრეს შემოსწარეს 108 მ. 40 კ. სსს. სახლის ასაკებად.

პატივისცემით სტენის მოყვარეთა მანდაბილი ბიო ნიკ. დარაშვილი

რედაქციის გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

Дозволено Военной Цензурой

Типография „Сорапаны“

ხარჭუნის საზოგადო კლუბი

მახვილის პრ. № 131

საუცხოვლო საზოგადო რატონდით, სტენით და მხეწიერით, ელექტრონით განათებული ბალით.

შაბათს 19 ენკენ. ქართული წარმოდგენა „პეპოა“ კ. ყიფიანის მონაწილეობით კვირას, 20 ენკ. სინემატოგრაფი, საზანდარი ორშაბ. 21 ენკ. საზანდარი. სინემატოგრაფი სამშ. 22 ენკ. სინემატოგრაფი ორკ. ოთხშაბათს 23 ენკენ. ქართული წარხუთშ. 24 ენკ. სინემატოგ. ორკესტრი პარასკევს 25 ენკ. სინემატოგრაფი. საზან. შაბათს 26 ენკენ. თათრული ოპერეტა კვირას 2 ენკ. სინემატ. ორკესტრი.

დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე.

მესხველი ფასი: მამაკაცი იხდიან, — 30 კ. ქალები და სტუდენტები — 20 კ. წარმოდგენა იწყება 9 საათზე, სინემატოგრაფი — 8 1/4 ს., საზოგადო საღამო — 5. — 9 ს.

სომეხები „სპროზა“

ახლად შემოთხულო, საუცხოვლოდ მოწყობილი, სუფთა, ელექტრონის სინათლით ქალაქის შუაგულს, გორბონის ქუჩისთან ნომრები ოთხი აბაზიდან. ნომრებში სმზარეულო, ცხელი და ცივი წყლით საბანოები (დუში და ვანა). თბილისი. მხეწილის პროსპ. № 5. ტელ.ფ. 13-14 (7)

აფთიკა ქროფორის ა. ს. ანელელიანის (სამხედრო ქუჩისა და გოლოვანის კროსზე) ტის კუთხე)

სტამბა „გორაზანი“